

## Definition på tryksår

Et tryksår, også kaldet liggesår eller siddesår, er skadet hud og væv (muskel-, sene-, fedtvæv), som opstår som følge af vedvarende tryk og/eller forskydning af huden og det underliggende væv fra side til side på sårbare dele af kroppen.

National Pressure Ulcer Advisory Panel (NPUAP) og European Pressure Ulcer Advisory Panel (EPUAP) har i et samarbejde udviklet guidelinen "Prevention and treatment of Pressure Ulcers: Clinical Practice Guideline", som giver råd og anbefalinger til behandling og forebyggelse tryksår. Guidelinen har følgende definition på tryksår:

"Tryksår er et område på huden og evt. det underliggende væv, der er beskadiget som følge af vedvarende tryk eller tryk i kombination med forskydningskræfter ("shear"). Det sidder normalt over et knoglefremspring. Andre faktorer kan også bidrage til at tryksår opstår, men betydningen af disse faktorer er endnu ikke belyst i forskningen." (Haesler, 2014).

Der findes en langt mere omfattende definition og kategorisering af tryksår i Clinical Practice Guideline. Forskerne inddeler sårene i 4 kategorier, også kaldet stadier – og hver enkelt kategori beskrives og defineres grundigt. Ud over disse opereres der med 2 kategorier eller stadier mere. I den ene kategori kan man ikke bestemme sårets dybde og kan dermed ikke kategorisere det. I den anden kategori har man en mistanke om et dybt sår, men huden er stadig intakt. (Haesler, 2014).

Der findes til download en kort udgave af Clinical Practice Guideline, [A Quick Reference Guide](#), hvor der kan læses mere om definitioner af tryksår. Der findes både en grafisk fremstilling og et billede af hver kategori eller stadiet.

Læs mere om det systematiske review "[Prevention and Treatment of Pressure Ulcers: Clinical Practice Guideline](#)".

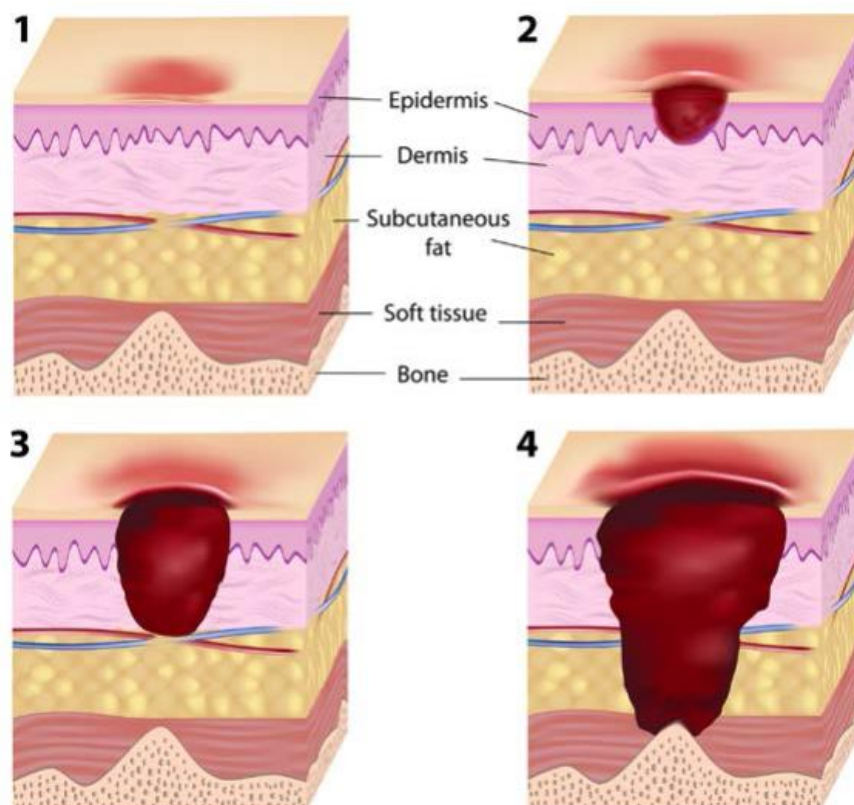
### Dansk definition af tryksår

Dansk selskab for Sårheling, som er en interesseforening med næsten 1.000 sårengagerede medlemmer, har følgende definition på tryksår:

"Tryksår er et område med lokaliseret skade på hud og underliggende væv, forårsaget af tryk eller forskydning (shear) eller en kombination heraf" (herefter henviser Dansk selskab for Sårheling til Haesler, 2014) (Saar.dk, 2016).

## 4 kategorier af tryksår

Patientombuddet i Danmark (nu en del af Styrelsen for Patientsikkerhed) inddeler tryksår i 4 kategorier som illustreret på figur 1:



**Figur 1. Viser de 4 kategorier, som Patientombuddet i Danmark inddeler tryksår i. Det røde er tryksåret, som beskadiger huden mere og mere jo højere kategori, og til sidst også beskadiger den underliggende knogle.**

<b>1. kategori</b>	Et tryksår begynder med, at et område af huden bliver rødt og muligvis kløende eller smertefuldt. Området føles varmt og enten svampet eller hårdt, når man rører ved det. Tryksår i 1. kategori er overfladiske og forsvinder kort tid efter, at trykket er fjernet.
<b>2. kategori</b>	Noget af huden er allerede nedbrudt eller faldet af, enten det yderste hudlag eller dybere hudlag eller begge. Tryksåret er nu et åbent sår, der ligner en blære eller en hudafskrabning. Vævet omkring tryksåret kan misfarves i enten røde eller lilla nuancer.
<b>3. kategori</b>	Ved tryksår der er nået til 3. kategori, er skaderne nået ned til vævet under huden, hvor de skaber et dybt krater-lignende sår.
<b>4. kategori</b>	Er den mest alvorlige og komplicerede kategori. Et stort område af huden er mistet. Der ses komplikationer, som skader på de underliggende muskler, knogler og endda støttende strukturer, som sener og led. Herudover er der risiko for infektioner.

(Patientombuddet, 2013).

## Kilder

Haesler, Emely (Ed.) (2014): Prevention and Treatment of Pressure Ulcers: Clinical Practice Guideline. National Pressure Ulcer Advisory Panel, European Pressure Ulcer Advisory Panel and Pan Pacific Pressure Injury Alliance. Cambridge Media: Perth, Australia; 2014.

[Dansk selskab for Sårheling](#) (2016).

Patientombuddet (2013): [Patientombuddet. Temarapport om tryksår 2013](#) (28-07-2015). Patientombuddet er nu en del af Styrelsen for Patientsikkerhed.